วาทการ : ศาสตร์แห่งการสื่อสาร

Rhetoric : Science of Communication

จรุงภรณ์ กลางบุรัมย์
Charungphorn Klangburum
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus
Email : jamee9551@hotmail.com

(Received: August 13, 2021/ **Revised**: September 24, 2021/ **Accepted**: September 24, 2021)

บทคัดย่อ

ผู้หนักแน่นในสัจจะ พูดอย่างไรทำอย่างนั้น จึงจะได้รับความสำเร็จ พร้อมทั้งความศรัทธา เชื่อถือ และความยกย่องสรรเสริญจากคนทุกฝ่าย การพูดแล้วทำ คือพูดจริงทำจริง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมเกียรติคุณของบุคคลให้เด่นชัด คำว่า วาท หมายถึง คำพูด ถ้อยคำ วาทศาสตร์ หรือ วาทการ หมายถึง วิชาที่ศึกษาถึงการสื่อสารความคิดและความรู้สึก โดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ที่มุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจความหมายตรงกันโดยอาศัยถ้อยคำและอากัปกิริยาเป็นสื่อ การพูด หมายถึง กระบวนการ สื่อสาร การถ่ายทอดความรู้ความคิด และความรู้สึกของผู้พูดไปยังผู้ฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจบรรลุจุดมุ่งหมายของผู้พูด โดยอาศัยถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเป็นสื่อ การพูดเป็นวิชาการที่จำเป็นต้องศึกษาเล่าเรียน กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ของสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูดและมีความรู้พื้นฐานในด้านการพูด เพื่อศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นต่อไปทั้งในและต่างประเทศ การพูดสำคัญที่สุดต่อการประกอบอาชีพ หลายอาชีพจำเป็นต้องอาศัยการพูดเป็นหลักสำคัญ เช่น นักกฎหมาย ครู อาจารย์ นักธุรกิจ นักบริหาร นักการเมือง และผู้สอนศาสนา หากมีศิลปะการพูดที่ดีก็จะทำให้ธุรกิจการงานเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิต การพูดจึงมีความสำคัญมาก ดังคำกล่าวที่ว่า “ทุกคนพูดได้ แต่มีบางคนเท่านั้นที่พูดเป็น”

คำสำคัญ : วาทการ; ศาสตร์; การสื่อสาร

ABSTRACT

Firm in the truth say how to do that to get success with faith trust and praise from all parties, speaking and doing is telling the truth and doing the truth. Therefore, it is an important factor in promoting the prestige of the person clearly. Rhetoric refers to words, words, rhetoric or rhetoric, referring to the study of communication of thoughts and feelings using various symbols which aims to achieve a mutual understanding of the meaning through the use of words and gestures as a medium. Speech is the process of

communication, the transfer of knowledge, thoughts and feelings of the speaker to the listener to understand the purpose of the speaker using words, tone of voice and gestures as a medium. Speaking is an academic subject that needs to be studied. specified in the Thai language course at the secondary level and tertiary of public and private educational institutions to emphasize students' speaking skills and basic knowledge of speaking to further study at a higher level both at home and abroad. Speaking is most important to your career. Many occupations require speech as a lawyer, teachers, business, administrators, politicians and missionaries. If you have the art of speaking well, it will make your business flourish and successful in life. So speaking is very important. As the saying goes, everyone can speak, but only some can.

Keyword : Rhetoric; Science; Communication

1. บทนำ

การพูดเป็นทั้ง ศาสตร์ และ ศิลป์ เพราะมีหลักวิชาการที่จะต้องศึกษาจากหนังสือ ตำรา และต้องอาศัยเทคนิค กลวิธีในการพูด ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะตัวของผู้พูด การพูดเป็นวิชาทักษะ ต้องหมั่นฝึกฝน ฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อฝึกประสบการณ์ในการพูดให้มีประสิทธิภาพ การพูดมีความสำคัญมากเพราะเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุดทักษะหนึ่ง การพูดจึงเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร วิธีการหรือเทคนิคในการพูด เพื่อให้เห็นความชัดเจนของการพูด การวาทการ ซึ่งเป็นศาสตร์แห่งการสื่อสาร

ศัพท์วิชาการที่มีความหมายเกี่ยวกับการพูด ในปัจจุบันมีหลากหลายคำ เช่น คำว่า วาทการ หรือ วาทศาสตร์ หรือ วาทวิทยา (Rhetoric) หมายถึงวิชาที่ศึกษาถึงการสื่อสารความคิด และความรู้ศึก โดยใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้และรับฟังได้ ซึ่งมนุษย์จะใช้สัญลักษณ์เหล่านี้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนเองไปสู่ผู้อื่น หรือจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง วาทศิลป์ (Oratory) หมายถึงศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำ วาทนิเทศ (Speech communication) หมายถึงวิชาที่มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมการสื่อสารด้วยการพูดของมนุษย์ทั้งในลักษณะที่ใช้ถ้อยคำและไม่ใช้ถ้อยคำ การสื่อสารระหว่างบุคคลจนกระทั่งการพูดในที่ชุมนุมชน เพื่อช่วยส่งเสริมให้การพูดเป็นไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ สรุปแล้วคือไม่ว่าจะใช้คำว่า การพูด วาทการ วาทวิทยา วาทศาสตร์ วาทนิเทศ วาทศิลป์ ทุกคำศัพท์วิชาการต่างก็ศึกษาถึงการสื่อสารของมนุษย์ที่มุงหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยอาศัยถ้อยคำ และอากัปกิริยาเป็นสื่อ รวมถึงการศึกษาถึงหลักเกณฑ์ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพูด และการฝึกฝนเพื่อส่งเสริมให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประวัติการศึกษาวิชาการพูด ประเทศที่กำเนิดวิชาการพูด คือ อาณาจักรกรีซและอาณาจักรโรมัน รัฐบาลของทั้งสองประเทศเล็งเห็นความสำคัญของการพูด จึงได้จัดระบบประชาธิปไตยเกี่ยวกับการพูดอย่างเสรี มีการพูดในที่ชุมชน (Oratory) ลักษณะการพูดเป็นแบบกล่าวสุนทรพจน์ มีการใช้ถ้อยคำที่ไพเราะลึกซึ้ง ใช้ศิลปะการพูดโน้มน้าวผู้ฟังให้เกิดความยินยอมปฏิบัติตามจุดประสงค์ของผู้พูด ครูผู้สอนการพูดที่มีชื่อเสียง

ได้มีการเปิดสอนวิชาการพูดขึ้นที่กรุงเอเธนส์ แห่งอาณาจักรกรีซโบราณ คือ จอร์เจียส (Gorgias 485-480 ปีก่อนคริสตศักราช) เป็นผู้ที่ใช้ถ้อยคำภาษาได้อย่างชัดเจนไพเราะจับใจผู้ฟังมาก (ฉลวย สุรสิทธ์, 2517: 3) และไอโซเครติส (Isocrates 4336-338 ปีก่อนคริสตศักราช) เป็นผู้ตั้งหลักเกณฑ์ในการสอนวาทศิลป์ให้เป็นระเบียบ กำหนดความมุ่งหมายและวิธีปฏิบัติขึ้น จนกลายเป็นโรงเรียนวาทศิลป์เพื่อให้ยุวชนในกรุงเอเธนส์ได้เข้าเรียนและออกไปเป็นนักการเมือง (นิรัตน์ จรจิตร, 2528: 2) ตำราสอนการพูดที่มีชื่อเสียง คือ หนังสือวาทศิลป์และการเมือง (Retoric and politics) ผู้เขียนคือ อริสโตเติล (Aristotle 386-322 ปีก่อนคริสตศักราช) ซึ่งเป็นนักปราชญ์ผู้มีชื่อสียงชาวกรีก นักพูดที่มีชื่อเสียงที่ควรรู้จัก คือ เดมมอสเทนีส (Demosthenea 385-322 ปีก่อนคริสตศักราช) เป็นผู้ปลุกใจให้ชาวเอเธนส์ต่อต้านการรุกรานของพระเจ้าฟิลิปที่ 2 แห่งนครเมเซดอน ซิเซโร (Cicero 106-43 ปีก่อนคริสตศักราช) นักพูดชาวโรมัน ที่กล่าววันสุดท้ายของสาธารณรัฐโรมันเป็นคำพูดที่กล่าวโจมตีและตำหนิกลุ่มบุคคลที่พยายามทำลายรัฐ ซึ่งประกอบด้วยพระนางเจ้าคัททิลินและนักการเมืองหัวรุนแรง ชื่อ มาร์ค แอนโทนี่

2. ความสำคัญของการพูด

ความสำคัญของการพูด (กองเทพ เคลือบพณิชกุล, 2542: 43)

การพูด เป็นทักษะการใช้ภาษาที่ใช้มากที่สุดเป็นอันดับสองรองลงมาจากการฟัง และเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้ภาษามากที่สุด มีบทร้อยกรองหลายบทที่กล่าวถึงความสำคัญของการพูด ดังกล่าวไว้ในบทร้อยกรองต่อไปนี้

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา

(สุนทรภู่ : นิราศภูเขาทอง)

ปากเป็นเอกเลขเป็นโทโบราณว่า หนังสือเป็นตรีมีปัญญาไม่เสียหลาย
ถึงรู้มากไม่มีปากลำบากตาย มีอุบายพูดไม่เป็นเห็นป่วยการ

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า : วิวาห์พระสมุทร)

แม้จะเรียนวิชาเชิงค้าขาย อย่าปากร้ายพูดจาอัชฌาสัย
จะซื้อง่ายขายดีมีกำไร ด้วยเขาไม่เคืองจิตคิดระอา

(สุนทรภู่ : สุภาษิตสอนหญิง)

อันพูดนั้นไม่ยาก ปานใด เพื่อนเอย
ใครที่มีลิ้นอาจ พูดได้
สำคัญแต่ในคำ ที่พูด นั่นเอง
อาจจะทำให้ชอบ และชัง

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : ดุสิตสมิต)

ความสำคัญของการพูดพอจะสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. การพูดทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้ฟังจะได้ยินเสียงอันเป็นสื่อทำให้เกิดความเข้าใจและมีอารมณ์คล้อยตามได้ดี หน้าตา ท่าทางประกอบ และวิธีการพูดของผู้พูด

2. การพูดทำให้เกิดการผูกมิตร ซึ่งต้องอาศัยศิลปะการพูด คือ “พูดเป็น” การพูดเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความฉลาด ความสามารถ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนคุณภาพความคิดที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมา

3. การพูดทำให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิต หลากหลายวิชาชีพต้องอาศัยการพูด ยกตัวอย่างเช่น ครู อาจารย์ แพทย์ พยาบาล นักธุรกิจ นักบริหาร นักบวช นักการเมือง ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ วิศวกร เป็นต้น

4. เป็นทักษะทางภาษาที่ใช้สะดวก เข้าใจง่ายกว่าการเขียน ซึ่งเป็นทักษะใช้ส่งสารด้วยกัน

5. เป็นเครื่องมือในการสมาคม ทำให้เกิดความสำเร็จในชีวิต เป็นเครื่องแสดงออกถึงความโง่ ความฉลาด อุปนิสัยใจคอของผู้พูด อารมณ์ ความเป็นมิตร และความเป็นศัตรูต่อกัน

6. การพูดทำให้การดำเนินงานในวงการต่าง ๆ ดำเนินลุล่วงไปได้ด้วยดี เช่น ด้านการศาสนา ด้านการค้า ด้านการเมือง ด้านการศึกษา และอื่น ๆ

7. การพูดเป็นวิชาการที่จำเป็นต้องศึกษาเล่าเรียน จึงได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา และในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ของสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูดและมีความรู้พื้นฐานในด้านการพูด เพื่อศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปทั้งในและต่างประเทศ

5. การพูดช่วยทำให้การงานหรืออาชีพเด่นได้ อาชีพหลายอาชีพจำเป็นต้องอาศัยการพูดเป็นหลักสำคัญ เช่น นักกฎหมาย ครู-อาจารย์ นักธุรกิจ นักบริหาร นักการเมือง และผู้สอนศาสนา หรือแม้ประกอบอาชีพอื่นหากมีศิลปะการพูดที่ดีก็จะทำให้ธุรกิจการงานเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิตได้

3. ความมุ่งหมายของการพูด

ความมุ่งหมายของการพูด (ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์, 2519: 37)

การพูดแต่ละครั้งต้องกำหนดความมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาสาระ และวิธีการพูดได้ถูกต้องตามความมุ่งหมายของการพูด ดังนี้

3.1 เพื่อข่าวสารความรู้ เป็นการพูดเสนอข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่พูด เช่น การสอน การอธิบาย การสาธิต การบรรยาย การแถลงการณ์ การกล่าวรายงานการประชุม การแสดงปาฐกถา การอภิปราย เป็นต้น

3.2 เพื่อความบันเทิง เป็นการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน รื่นเริง บันเทิงใจ เช่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องขำขัน การเล่าประสบการณ์ เป็นต้น

3.3 เพื่อชักจูงใจ เป็นการพูดเชิญชวนผู้ฟังให้คล้อยตามด้านความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก เช่น การพูดโฆษณาสินค้า การเทศนา การกล่าวเชิญชวนบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการกุศล การกล่าวเชิญชวนให้งดเหล้าช่วงเทศกาลเข้าพรรษา เป็นต้น

3.4 เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาการพูดให้มีประสิทธิผล

3.5 เพื่อฝึกฝนการพูดที่ดี ให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

3.6 เพื่อฝึกการมีวิจารณญาณที่ดี รู้จักคิด รู้จักเสนอแนะ รู้จักคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักการแก้ปัญหาร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักการอ้างอิงหลักฐานต่าง ๆ ในการพูด และรู้จักวิเคราะห์ ประเมินผล ในสิ่งที่ผู้อื่นและตนเองได้รับฟังมา เป็นต้น

3.7 เพื่อฝึกและส่งเสริมการมีประชาธิปไตยในตนเอง การพูดแสดงความคิดเห็นในเรื่องรางต่าง ๆ ได้อย่างเสรี ผู้พูดที่มีความรู้ความสามารถย่อมได้รับการยอมรับจากสังคม

4. ประเภทของการพูด

กรมการฝึกหัดครู หน่วยศึกษานิเทศก์ แบ่งการพูดออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 การพูดแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง การพูดในชีวิตประจำวัน ดังนี้

- การพูดทั่วไป เช่น การพูดคุยกับบิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ มิตรสหาย ซึ่งพูดคุยกันอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน เป็นการพูดส่วนตัวที่เกิดขึ้นตามโอกาส เวลา และสถานที่ใดก็ได้ เป็นการพูดอย่างเป็นกันเอง

- การสนทนาปราศรัย เช่น การพบปะพูดคุยกันในสังคม การกล่าวต้อนรับเพื่อนร่วมงาน การรวมกลุ่มกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การประชุมปรึกษาหารือกันของคณะกรรมการหรือกลุ่มบุคคล การร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงาน เป็นต้น เป็นการพูดแบบกึ่งส่วนตัว จะต้องระมัดระวังการใช้ภาษา ต้องใช้ภาษาในการพูดที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

4.2 การพูดแบบเป็นทางการ หมายถึง การพูดในโอกาสพิเศษนอกเหนือจากการพูดในชีวิตประจำวัน เป็นการพูดในที่ชุมชน ในที่สาธารณะ การใช้ภาษาและรูปแบบในการพูดจะมีลักษณะแตกต่างไปตามการพูดประเภทนั้น ๆ ดังนี้

- การพูดเดี่ยว คือการพูดที่มีผู้พูดคนเดียว เช่น การแนะนำ การอธิบาย การแสดงปาฐกถา การบรรยาย การกล่าวสุนทรพจน์ การเล่านิทาน การเล่าประสบการณ์ การพูดเสนอข่าวสารต่าง ๆ เป็นต้น

- การพูดกลุ่ม คือการพูดร่วมกับบุคคลอื่น หรือการมีผู้พูดหลายคน เช่น การสนทนาอย่างเป็นทางการ การอภิปราย การโต้วาที เป็นต้น

5. ปัจจัยแห่งความสนใจในการพูด

ปัจจัยแห่งความสนใจในการพูด (ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์, 2525: 17-20)

5.1 เนื้อหาสาระในการพูด มีประโยชน์น่าสนใจ ผู้ฟังให้ความสำคัญร้อยละ 50 แม้ผู้พูดจะพูดได้ดีเพียงใดก็ตาม จะดึงดูดความสนใจของผู้ฟังให้ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ย่อมเป็นไปไม่ได้

5.2 บุคลิกภาพทั่วไป รูปร่างหน้าตา การแต่งตัว การปรากฏกาย การใช้ท่าทางประกอบ ตลอดจนเสียงของผู้พูด จะเรียกร้องความสนใจของผู้ฟังได้ร้อยละ 10

5.3 ศิลปะการแสดงออก ศิลปะการถ่ายทอด ซึ่งหมายถึงการลำดับเนื้อหา การยกตัวอย่าง การอุปมาอุปไมย การแทรกอารมณ์ขัน การเน้นจังหวะ ตลอดจนการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟัง ดึงผู้ฟังให้มีส่วนร่วม สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญร้อยละ 20

5..4 คำนำและการสรุปจบ เป็นการเปิดฉากและปิดฉาก ผู้ฟังให้ความสำคัญถึงร้อยละ 20

6. ลักษณะการพูดที่ดี

ลักษณะการพูดที่ดี ต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้ (นิพนธ์ ศศิธร, 2515: 16-26)

1. มีถ้อยคำดี ประกอบด้วย

- ถ้อยคำที่เป็นความจริง คือพูดจากใจจริง พูดความจริง และเมื่อพูดไปแล้วต้องไม่เกิดผลเสียหายแก่ผู้พูดและผู้ฟัง
- ถ้อยคำที่มีประโยชน์ คือการพูดที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์แก่ผู้พูดและผู้ฟัง ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดให้ร้าย ไม่พูดส่อเสียดหรือนินทา เป็นต้น
- ถ้อยคำที่พึงใจแก่ผู้ฟัง คือต้องพูดสุภาพ ไพเราะ สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความเป็นมิตรไมตรี

2. มีความเหมาะสม ประกอบด้วย

- เหมาะสมกับกาลสมัย ทัศนคติ ความเชื่อถือ ประเพณี วัฒนธรรม ถ้อยคำที่นิยมในสมัยหนึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับอีกสมัยหนึ่งต้องพึงระวัง
- เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้ พูดจบก่อนเวลาดีกว่าพูดเกินเวลา ทั้งนี้ต้องเตรียมเรื่องที่จะพูดให้ดี ต้องจัดสัดส่วนให้เหมาะสมกับเวลา
- เหมาะสมกับกาลเทศะ สถานที่ โอกาส เรื่องที่จะพูด คือสิ่งสำคัญที่ผู้พูดต้องให้ความสำคัญก่อนการพูด

3. มีความมุ่งหมาย การพูดที่ดีต้องมีความชัดเจนว่า พูดเพื่ออะไร พูดให้ใครฟัง

4. มีศิลปะการแสดงที่ดี การใช้น้ำเสียง สีหน้า แววตา อากัปกิริยา การเคลื่อนไหว สิ่งเหล่านี้คือบุคลิกภาพของผู้พูด ซึ่งผู้พูดต้องแสดงออกอย่างสง่างามด้วยความมั่นใจในตนเอง

7. ประโยชน์ของการพูด

ประโยชน์ของการพูด (ฉลวย สุรสิทธิ์, 2517: 31)

1. การพูดเป็นทักษะที่สร้างความเข้าใจให้กับผู้ฟังได้อย่างรวดเร็ว เพราะการใช้คำพูดสื่อสารกัน เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งผู้พูดและผู้ฟังมีโอกาสพูดจาโต้ตอบกัน ช่วยให้เกิดความเข้าใจรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร

2. การพูดเป็นเครื่องมือสร้างมนุษย์สัมพันธ์ได้ดีที่สุด อากัปกิริยา ท่าทาง บุคลิก ลักษณะน้ำเสียง ท่วงทำนองการพูด ของแต่ละฝ่ายย่อมจะมีอิทธิพลต่อผู้ฟัง ก่อให้เกิดความประทับใจความสนิทสนมเป็นกันเองได้โดยง่าย

3. การพูดโต้ตอบกันนั้นทั้งสองฝ่ายจะมีโอกาสเห็นปฏิกิริยาตอบสนองซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่าสิ่งที่พูดออกไปนั้นสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงไร

4. การพูดสามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับโอกาส เวลา หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

5. ฝึกทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี ผู้พูดต้องรู้ว่า เมื่อไรควรพูดเมื่อไรควรฟัง การฟังผู้อื่นทำให้เราได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เป็นการได้ทบทวนความรู้เดิมของตัวเอง ข้อสำคัญถ้าเลือกฟังในสิ่งที่มีประโยชน์ก็จะทำให้เพิ่มคุณค่าให้แก่ตัวเองมากขึ้น

6. การศึกษาหาความรู้อยู่สม่ำเสมอ นอกจากการฟังแล้ว การอ่านเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่รวดเร็วและรวบรัดที่สุด นักพูดต้องรักการอ่านให้มากจะเป็นประโยชน์แก่การพูด

7. การมีความมั่นใจในตัวเอง เป็นตัวของตัวเอง นักพูดที่ดีต้องเป็นตัวของตัวเองในทางสร้างสรรค์

8. การเรียนรู้อย่างมีความสุขในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นด้วยการพูด นักพูดต้องมีความสุขและความพอใจที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ฟัง และถ่ายทอดให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการพูด การแสงหาองค์ความรู้สิ่งใหม่ทุกครั้งที่มีโอกาสพูด

8. บทสรุป

การสื่อสารในชีวิตประจำวันที่ใช้มากที่สุดคือการพูด การพูดเป็นทักษะการเรียนรู้ที่ฝึกฝนได้ด้วยตนเอง การพูดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยเทคนิคและกลวิธีในการฝึกทักษะ จึงจะทำให้การพูดนั้นสัมฤทธิ์ผล มีคำกล่าวว่า “ดิน จะดีหรือไม่ดี ให้ดูที่ต้นไม้ใบหญ้า คน จะมีค่าหรือไม่ ให้ดูที่ คำพูด กิริยา และการกระทำ” เพราะคำพูดที่เปล่งออกมาจากผู้ใด ย่อมแสดงถึงตัวตนของผู้พูดว่าเป็นคนอย่างไร อายุ ฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน มิได้เป็นเครื่องการันตีว่าบุคคลผู้นั้นจะพูดได้ดี ได้น่าฟัง และน่าเชื่อถือเสมอไป ผู้พูดบางคนพูดดูถูก พูดใส่ร้าย พูดหมิ่นประมาทผู้อื่น เพื่อความสะใจในกะลาใบเดิม ๆ ของตนเอง ก็มีอยู่ให้ปรากฏ ซึ่งบ่งบอกถึงกำพืด ลักษณะการถูกอบรมสั่งสอนมา คุณภาพความคิด และคุณภาพชีวิตได้อย่างชัดเจน การพูดเรื่องใดก็ตาม หากพูดด้วยอารมณ์ร้อน มักจะเสียเปรียบ เสียมิตร เสียโอกาส แต่ถ้าพูดด้วยสติและปัญญามักจะได้เปรียบ ได้รับความศรัทธาเชื่อถือ ได้มิตร ได้รับโอกาส ได้รับความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ดังนั้น การพูดทุกครั้งจึงควรมีการคิดไตร่ตรอง ใคร่ครวญ กลั่นกรอง ก่อนพูด หากพิจารณาแล้วว่าการพูดนั้นมิได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใดเลย ก็ไม่ควรพูด ไม่ต้องพูด นิ่งเสียตำลึงทอง หลายครั้งที่การพูดทำให้ชีวิตเปลี่ยนไป คุณค่าสูงสุดในชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ด้วยสาเหตุต่างที่มา ต่างความคิด ต่างจิตใจ การใช้ชีวิตให้เกิดคุณค่ายิ่งต่อตนเองและผู้อื่นในวิถีชีวิต New Normal ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา Covid-19 ทำให้ต้องตระหนักมากยิ่งขึ้นในความคิด การกระทำ และคำพูด เพราะกาลเวลาที่ผ่านมาแล้วและกำลังจะผ่านไปนั้นไม่สามารถกลับไปแก้ไขอะไรได้เลย อดีตกับปัจจุบันต่างกันแค่วินาทีเดียว จึงต้องมีสติและปัญญา ก่อนพูดและกระทำเสมอ มีข้อคิดหนึ่งสำหรับการพูดที่ดีมาก กล่าวว่า ก่อนจะพูดหรือถกเถียงกับผู้ใดนั้น ให้สังเกตดูให้

ดีก่อนว่าเขาผู้นั้น เป็นปัญญาชน หรือ ปัญญาอ่อน ซึ่งเป็นข้อคิดที่ดีมาก ที่ทำให้ผู้พูดเกิดสติ เกิดปัญญา ในการพูดได้เป็นอย่างดี เพราะการพูด การวาทการ บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนของผู้พูดได้ ดังนั้น วาทการ จึงเป็นศาสตร์แห่งการสื่อสาร

9. เอกสารอ้างอิง

กองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2543). *ความสำคัญของการพูด.* กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

กรมการฝึกหัดครู หน่วยศึกษานิเทศก์. (2513). *การใช้ภาษา.* กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

ฉลวย สุรสิทธิ์. (2517). *วิชาการพูด.* กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.

ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์. (2519). *หลักวาทการ.* กรมการฝึกหัดครู หน่วยศึกษานิเทศก์: โรงพิมพ์การศาสนา.

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์. (2525). *พูดได้พูดเป็น.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

นิพนธ์ ศศิธร. (2515). *หลักการพูดต่อที่ชุมนุมชน.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2526). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

สำเนียง มณีกาญจน์. (2535). *หลักการพูด.* กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.